

Гнатюк і Пулюй

Нещодавно ми відсвяткували 165-річчя від дня народження Івана Пулюя. Громадська, публіцистична та перекладацька діяльність цього сина нашої землі висунула його в число найяскравіших постатей культурного життя України кінця XIX – початку XX століть.

Наш народ та світова громадськість шанують його ім'я. На будинку в Гримайлові, де народився вчений, у 1987 році встановлено меморіальну таблицю. В 1990-му в ньому засновано літературно-меморіальний музей Івана Пулюя. Пам'ятними таблицями відзначені й будинки у Відні та Празі, де вчився та працював цей видатний українець.

Фізик і електротехнік, він багато часу і зусиль віддав перекладові українською мовою Біблії, над яким працював із Пантелеймоном Кулішем (частково з Іваном Нечуєм-Левицьким). Про цей переклад, до речі, писав навіть Іван Франко. Зокрема, в «Нарисі історії української літератури до 1880 року». В цій роботі він характеризує Івана Пулюя як «знаменитого електротехніка і визначного письменника».

Сьогодні хочеться розповісти про зв'язок фізика з іншим нашим земляком – відомим ученим, етнографом та фольклористом, академіком Володимиром Гнатюком. Чимало матеріалів, що розповідають про стосунки двох мужів, є в обласному комунальному етнографічно-меморіальному музеї Володимира Гнатюка в селі Велесневі Монастириського району.

Володимир Гнатюк пильно стежив за плідною науковою діяльністю свого земляка. За посередництва Івана Пулюя він отримав поему Пантелеймона Куліша «Маруся Богуславка», листи письменника до Агатангела

Кримського та кілька інших матеріалів, які етнограф опублікував у «Літературному віснику».

Володимир Гнатюк у другій серії «Літературно-наукової бібліотеки» в «Україно-руській видавничій спілці» видає наукові праці Пулюя «Непропаща сила» та «Нові і перемінні звізди». Обидві ці книжечки вже сорок років експонуються в третій кімнаті музею.

Етнограф публікує свою замітку «Біблія в українському перекладі» та рецензію на третє доповнене видання праці Івана Пулюя «Нові і перемінні звізди» в «Літературно-науковому віснику».

Володимир Гнатюк написав некролог «Іван Пулюй» та опублікував його у «Хроніці». В ньому підкреслюється світове значення великого вченого-винахідника «рентгенівських» променів.

Ще однією цікавинкою експозиції музею є березневий та квітневий номери місячника «Правда», що виходив під редакцією Володимира Барвінського, в яких опубліковано статтю доцента віденського університету Івана Пулюя «Про тепло і роботу (переміна тепла в роботу)».

В експозиції п'ятої кімнати господи вченого є збірник філологічної секції Наукового товариства ім. Шевченка «П. О. Куліш (матеріали і розвідки). Частина II. Під редакцією К. Студинського» з фундаментальною статтею «Листування і зв'язки П. Куліша з Іваном Пулюєм» (1870–1886) – перший розділ. У другому подано «Листи Пантелеймона Куліша до Івана Пулюя 1870–1886 рр.».

Остап ЧЕРЕМШИНСЬКИЙ,
директор етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка у селі Велесневі Монастириського району.